

TÜRKİYE FLORASINDAN ÖRNEKLER : 3¹⁾.

ASPHODELUS FISTULOSUS L. (ÇİRİŞOTU)
[LILIACEAE]

Doç. Dr. **Betül TUTEL**

İstanbul Üniversitesi, Botanik ve Genetik Kürsüsü

Asphodelus fistulosus L. 30 - 60 cm boyunda, silindirik gövdeli, çıplak bir bitkidir. Gövde basit veya dallanmıştır, toprakaltı gövdesi kısadır ve ince kökler taşır (Şekil : 1).

Genellikle yapraklar tabanda rozet meydana getirirler ; yaprağın dip kısmı zarımsıdır. Bitkinin tür adına *fistulosus* denmesinin nedeni yapraklarının ve gövdesinin silindirik oluşundandır. Yaprakların kesiti yarım dairedir, rengi mavimsi yeşildir ; iç kısmının oyuk oluşu yağmur damlalarının aşağı akmasını sağlar. Yapraklar 1 - 3 mm eninde ve tüsüzdür.

Çiçek durumu çok gevşek, oldukça az çiçekli salkım veya bileşik salkımdır. Çiçek sapı çok kısa ve ortadan eklemlidir. Brakteler beyazımsı, belirli kahverengi orta damarlı, mızraklı, ters yumurtamsı şekilli ve sivri uçludur.

Çiçekler açılmış halde 10 - 20 mm, tomurcuk durumunda iken huni biçimindedir (Şekil: 2). Tepaller (3+3) 2 dairesel beyaz veya pembemsi, orta damarı kahverengi-erguvansıdır. Stamenlerin sayısı tepaller kadardır. Filamentler farklı boyda olup, en uzununu bile tepalden daha kısadır ve taban kısımları ovaryumu örter. Anterler boyuna yarıyla açılır.

Ovaryum küçük, küresel, stilus ince, stigma 3 lopludur. Meyva 4 - 7 mm, küresele yakın, esmer renkli ve 3 kapaklı (valvli) olup, lokulusid kapsüldür. Tohumlar 3 köşeli ve kahverengidir.

Çiçek açma zamanı : Mart - Temmuz.

Yetiştirme yeri : Çayır, taşlık, açık saha, orman ve yol kenarı, işlenmemiş tarlalar.

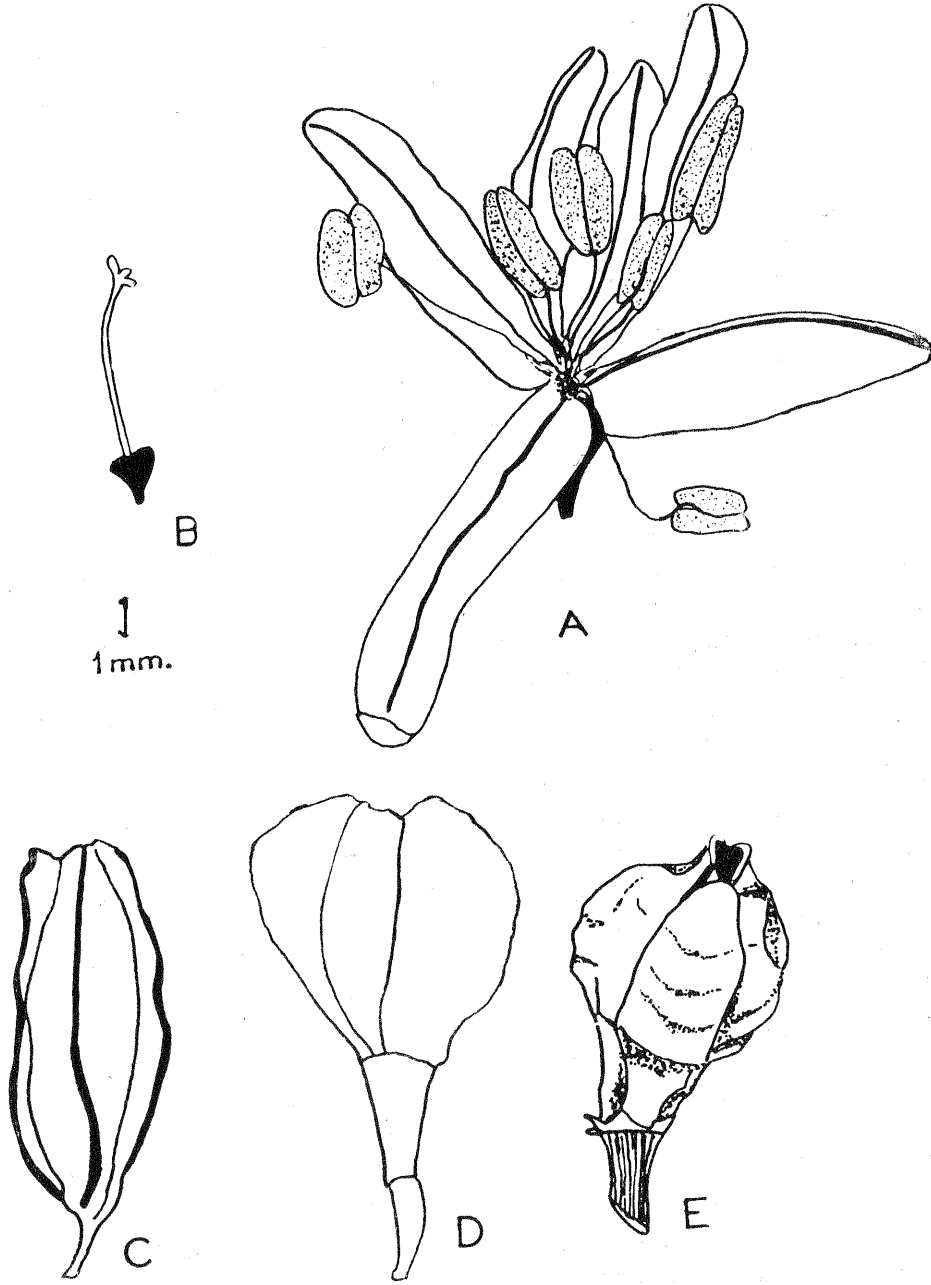
Genel yayılışı : Akdeniz Bölgesi.

Türkiyedeki yayılışı : Trakya, Batı ve Güney Anadolu.

1) Türkiye florasından örnekler : 1-2. - Türk Biol. Derg. 14 (2) : İlâve 1 - 2. 1964.

Şekil 1 : *Asphodelus fistulosus* L. : A. Çiçekli bitki, B. Zarımsı ve geniş yaprak tabanı (Orijinal).

Şekil 2 : *Asphodelus fistulosus* L. : A. Ginekeumu çıkarılan çiçek, B. Ginekeum, C. Açmamış genç çiçek tomurcuğu, D. Eklemlı meyva sapı ve genç meyva, E. olgun meyva (Orijinal).

(Orijinal).